

QVÆSTIO MEDICA.

QVOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBVS

MANE DISCVTIENDA IN SCHOLIS MEDICORVM.

DIE IOVIS VII. MENSIS FEBRVARIJ,

M. CASPARE BRAYER Doctore Medico, Moderatore.

An pueris Macies à fascino?

749

VM puerorum corpora morbosissima, ut potè calida humida, laboribusque grauissimis, dum in lucem per angustum matris meatum prodeunt, frangantur; paulò post vmbilici abscissione, sæpius inflammatione tententur; aëri frigido non assueverint, sed hauriant plurimum ab eo dissimilem, quem in vtero tepentem familiarem habebant, alimento quoque gaudeant, diuerso à sanguine materno, quo purissimo fruebantur, cumque deinceps asperius tractentur, nec tam molli loco, ut antè in matris vtero cubent: mirum non est si tot morborum atque symptomatum procellis miserè iactentur, dentitionis cruciatibus (quibus cruciata sectio per scalpellum sæpius nocuit quàm profuit) variolis, morbillis, interdum salubribus, interdum lethaliibus sæpè contagiosis, faciem præcipuè deturpantibus non è reliquis sanguinis mensurui, sed cæli vitio & sanguinis ichoribus suboriri solitis item achoribus, fauis, hydrocephalo, inlommis, paucioribus, aphtis, lumbicis, epilepticis insultibus, & alijs permultis corripantur. Sed inter tot symptomata nullum tam molestum, quodque & miseros parentes, & nutrices, atque etiamnum medicos æquè sollicitos habeat quàm macies:

VIVS cum causam vulgus assequi nequeat, nec vulgares medici in causarum perspicientia interdum cæcutientes, ad meras nugas & anilia deliramenta, nimirum fascinationem, nimium stolidè recurrunt. Quod nomen, tamen si sit antiquum, primarijs tamen Medicis Hippocrati & Galeno prorsus ignotum, nec inter morborum differentias, quemadmodum nec scorbutus, nec pestis, nec inter eorum causas vsipiam refertur, quin potius superstitionem vanam, & ex vulgi natam opinionem significat. Equis enim sanæ mentis medicus crediderit, à fascinantium oculis & inuidia in pueros nitidiores, crassiores, obæsulos & pulchriores tantum virus emitti posse, ut eos inde macie conficiant? Quorumdam tamen tam diserta est ignorantia ut fascinantium vires, etiam ad agnos, ad gallinas, ad equos, ad fegetes, ad arborum fructus, ad ipsa metalla, ad lapides pertinere profiteantur. Mendacia certa. Causam illi, si placet, ad substantiæ proprietatem, vel ad naturam veneno refertam, vel ad astra, vel ad dæmones referant. In hac medicorum scholâ celebrissimâ, veracissimo veritatis tribunali, istæc omnia exploduntur.

QVORVMDAM afflatu tactuque lædi posse infantium corpora, iniurijs externis, præter ceteras etates patentia, fateri quidem licet, sed isthæc ad fascinationem nihil attinent, quam visu solo, ut plurimum à strigibus hoc est veneficis verulisque mulieribus, suppressis planèque corruptis, immò in veneni naturam versis etate & prauo victu mensuris fieri testantur. Quasi verò tantum virus tamque malignum venenum in opico spiritu oculorum fascinantium lucido, depurato, penèque cœlesti, igneo concipi possit, quod corpus infantium extra positum, longèque distitum ad maciem immò, & marasum deducat, atque ita planè corrumpat citra vllum fascinantis detrimentum. Quod si visus obiectorum exceptione in humore cristallino, non radiorum ad eam emissionem fiat, quonam pacto fascinatores suorum radios oculorum in pueros iaculabuntur? Proinde procul facessant effascinatorum puerorum signa, quæ à fascinationum professoribus afferuntur: primum quidem cum nullis à naturâ de promptis remedijs, nullâ arte, illorum macies potest superari, quis enim nescit maciei causas quasdam esse prorsus immedicabiles? Alterum verò cum nulla causa nec ex parte nutricis, nec in fantis adest: ignorari quidem illam interdum à medicis etiam experientissimis certum est, at nullam adesse falsissimum.

LVIRIMA itaque plurimi proponant si velint ad arcendam fascinationem remedia, Satyrion orchiden, despuitionem, res turpes, ossicula palmarum lunata, & dente nescio quâ religione polita; immo & rutam fascinacionum antidotum iactent, ut & allium appensum collo, & carbunculum lapidem, aut lapphyrum, suffitum ex cypéro, caryophyllis, cinamomo, thure, ligno aloës, aut alia id genus à Plinio, Dioscoride, mulierculis ad fascinaciones arcendas celebrata, quæ omnia à doctis & eruditis superiorum seculorum viris eo credo animo commendantur, ut faucant probentque quæ vulgus miratur, & forsân ut iudicarij præstigiatores & secretorum (quæ nulla sunt in medicinâ) periti habeantur. Contra verò veri medici, istæc omnia ut & philtera; siue pocula amatoria, amuleta, ligaturas, somnia, terrores magicos, falsa miracula, sagas, non durnos læmures, portentâque Theßala ridet: norunt scilicet animal animalini insectum & venenosum, ob magnum & insigne naturæ dissidium atque contrarietatem, ut viperam homini, & viperæ hominis saluam, viperam verò viperæ, hominem homini tam aduersam tamque infensam naturam non fortiri, ut oculorum intuitu, in quo fascinatio statuitur, possit infantium vita inducâ macie periclitari.

SATIVS itaque maciei (quæ rarius contingit infantulis) causam referamus, ad eorum iecur malè affectum, indeque ad sanguinem vel melancholicum, vel biliosum, vel scrosum, vel ad alios morbos eorum corpora colliquant, cuiusmodi fuerint febres synthetice, acres falsæque destillationes, vel ad temperamentum eorumdem calidum & siccum à parentibus forsân contractum, aut æquem ignem in vitæ principijs conceptum, vel ad alimentum defectum ex alui frequenti solutione, largiori vrinæ copîa lactis nutritrij vitio, ex flaccidis nutritris vberibus, lactisque prorsus egenis, conspicuo, vel ad lumbicos in intestinis puerorum genitos & catullientes, vel ad ventriculi summam imbecillitatem, denique ad virium corporis ex aliquâ intemperie resolutionem, quâ perseverante, tamen si colore florido infantes appetant, comedant, neque de vllâ re sibi molestâ conquerantur, ita tamen extenuantur & macrescunt, ut tabe tandem conficiantur. Quibus causis submouendis propria & cuique causæ naturali, naturalia præsidia sunt conquirenda à medicis, qui meritò eorum curationem perspicunt per blanda medicamenta etiam ipsorum ore sumenda, sanguinis detractionem, cucurbitulas, eius vicarias, sanguifugas, enemata crebra: non omisâ victus ratione humectante, vitatis falsis omnibus, & acidis, denique alijs quæ tabefacere solent & emaciare.

Ergo pueri macies à fascino non inducitur. 195.

Proponebat Lutetiæ CAROLVS DV PRE' Parisinus. A. R. S. H. M. DC. XXX.

DOMINI DOCTORES DISPUTAVRI.

M. Ioan. Complainville.
M. Georgius Loudoun.
M. Dionysius Allain.

M. Lazarus Pena.
M. Iacobus Cousinot.
M. Petrus Beauvais.

M. Robertus Tuloit.
M. Antonius le Rat.
M. Dionysius le Soubz.

